

Q&A Waterplanten 5 april def. (RWS-MN)
T.b.v. de website van Rijkswaterstaat

Waterplanten zijn belangrijk voor de waterkwaliteit omdat ze de groei van (blauw)algen tegengaan en zorgen voor helder en schoon water. Waterplanten die in de bodem wortelen en groeien tot aan het wateroppervlak (fonteinkruiden) kunnen echter ook overlast veroorzaken, vooral voor varende en surfende waterrecreanten. Uit onderzoek blijkt dat vooral de bodem bedekkende planten (kranswieren) goed zijn voor beide, zowel ecologie als waterrecreatie.

1. Waarom zijn waterplanten zo belangrijk?

Waterplanten houden het water helder. Ze nemen voedingsstoffen (o.a. stikstof en fosfaat) op en scheiden zuurstof uit. De komst en groei van waterplanten is op zich een heel goede ontwikkeling. Zij zorgen voor een verbeterde waterkwaliteit en biologisch evenwicht in het water. Waterplanten leggen bodem en zwevende deeltjes vast en nemen voedingsstoffen op. Door de verbeterde waterkwaliteit en de aanwezigheid van planten, krijgen (blauw)algen nauwelijks kans om te groeien. Daarnaast bieden waterplanten een schuil- en paaiplaats voor waterdieren en jonge vis.

2. Kunnen waterplanten hinder veroorzaken?

Waterplanten kunnen hinderlijk zijn voor de recreatievaart. Lange waterplanten, zoals fonteinkruid, kunnen in de schroef terecht komen of aan de kiel of het roer blijven hangen. Op locaties waar (veel) waterplanten voorkomen, wordt het zeilen van wedstrijden bemoeilijkt en is er kans dat er schade ontstaat door het onverwacht afnemen van de snelheid van de schepen. Of het vastdraaien in de schroef. Waterplanten kunnen ook door zwemmers als hinderlijk worden ervaren.

3. Waar groeien waterplanten?

Overall in gezond water groeien waterplanten. Ze zijn onmisbaar voor het natuurlijke, biologische evenwicht in het water. In de Randmeren komen grote velden waterplanten voor, met name kranswieren, fonteinkruiden en aarvederkruid. Fonteinkruiden en aarvederkruid kunnen tot aan het wateroppervlak groeien. Kranswieren blijven laag en bedekken de waterbodem. Hoog groeiende waterplanten als fonteinkruid worden op veel plaatsen na een aantal jaren verdrongen door laag groeiende waterplanten als kranswier. Na augustus sterven de bovengrondse delen van de waterplanten meestal af.

4. Wat is de verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat?

Rijkswaterstaat, de beheerder van het IJsselmeergebied is onder andere verantwoordelijk voor de waterkwaliteit en voor een goed bevaarbare (betonde) vaarroute voor de beroepsvaart. Rijkswaterstaat maait de waterplanten in de Randmeren, Markermeer en het IJsselmeer alleen bij overlast van waterplanten in de (betonde) vaargeulen. Buiten deze routes maait Rijkswaterstaat niet. Het is ten allen tijde de verantwoordelijkheid van de individuele schipper om veilig het water op te gaan. Indien er overmatige waterplanten ontwikkeling is, informeert Rijkswaterstaat via de Centrale Meldpost IJsselmeergebied (CMIJ) de schippers.

5. Hoe wordt de overlast van waterplanten bestreden?

Onder voorwaarden is het in sommige situaties mogelijk om waterplanten te maaien. Deze voorwaarden staan in de [Handreiking Waterplanten Maaibeheer \(PDF, 724,00 KB\)](#). Gebruikers van de rijkswateren mogen, als zij hinder ondervinden, zelf de waterplanten maaien, mits zij zorgen voor het verantwoord afvoeren van het maaisel en zich houden aan de instructies die Rijkswaterstaat heeft vastgelegd in de "Handreiking Waterplanten Maaibeheer". Als het maaien plaatsvindt in of bij

Natura2000-gebied is een Wet Natuurbescherming vergunning nodig van de provincie.

6. Wat staat er in de handreiking?

De handreiking beschrijft welke maaitechnieken zijn toegestaan en hoeveel waterplanten een beheerder of gebruiker kan maaien zonder de waterkwaliteit te benadelen. Zo mag in het vaargebied niet de hele plant worden gemaaid maar moet 60 cm van de plant blijven staan. Dus maaien tot 60 cm boven de waterbodemp. Fonteinkruid kan worden afgemaaid omdat de plant overlast veroorzaakt; bodemp bedekkende en laag blijvende soorten zoals kranswier moeten ongemoeid blijven. Gemaaid materiaal moet worden afgevoerd. [Handreiking Waterplanten Maaibeheer \(PDF, 724,00 kB\)](#).

7. Waar vraag ik een vergunning aan voor Natura-2000 gebieden?

Er kan een vergunning voor het maaien van waterplanten aangevraagd worden bij de provincie:

Provincie Noord-Holland

Namens de provincie Noord-Holland is de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord gemachtigd vergunningen af te geven voor het Markermeer, IJmeer en de zuidoever van het Gooimeer en het Eemmeer. De provincie heeft in 2017 een vergunning afgegeven aan Stichting Gastvrije Randmeren voor het Gooimeer en het Eemmeer. De Gemeente Hoorn heeft in 2018 als coördinerende partij namens vele anderen een vergunning gekregen voor het IJmeer en Markermeer.

Provincie Flevoland

De provincie Flevoland heeft vergunning afgegeven aan de Stichting Gastvrije Randmeren voor het randmerengebied (Veluwemeer/Wolderwijd). Stichting Maaien Waterplanten Randmeren voert het maaien uit.

8. Waar kan ik informatie vinden over het maaien van waterplanten?

Randmeren:

De laatste stand van zaken over het maaien van waterplanten in de Randmeren (Gooimeer, Wolderwijd, Veluwemeer en Eemmeer) staat op www.gastvrijerandmeren.nl Op de website kunt u ook gebruikerskaarten downloaden, waarop de maailocatie staat aangegeven.

9. Waar kan ik overlast van waterplanten melden?

Gebruikers informeren elkaar over overlast van waterplanten met de Waterplantmelder^{app}

Met de Waterplantmelder^{app} worden alle meldingen van gebruikers en beheerders direct getoond op een kaart. Vaarweggebruikers wordt gevraagd een foto aan de melding toe te voegen, zodat de exacte gps-locatie van de overlast gevende planten bekend en geregistreerd wordt. U kunt dan zien welk gebied u beter kunt mijden. De waterplanten app is beschikbaar in de Apple App Store en de Google Playstore.

The image is a promotional graphic for the 'Waterplantmelder' app. On the left, a hand holds a smartphone displaying a map with a red location pin and a photo of a water plant. The background is a blurred image of a water body with green plants. In the top left corner, there is a logo with a green plant icon and the text 'WATERPLANT MELDER'. On the right side, there is a blue box with white text. The text reads: 'Waterplant gezien?' followed by a paragraph: 'Waterplanten kunnen voor overlast zorgen voor waterrecreanten en watersporters. Met uw hulp kunnen we in kaart brengen op welke plaatsen in het IJsselmeergebied* (IJsselmeer, Markermeer, IJmeer, Randmeren) waterplanten voor overlast zorgen. Heeft u overlast van waterplanten in het IJsselmeergebied? Laat ons dan weten waar dat is!'. Below this is a smaller line of text: '*De waterplantmelder is in eerste instantie voor het registreren van meldingen in het IJsselmeergebied. Mogelijk dat deze later wordt uitgebreid voor andere gebieden.' At the bottom right of the blue box is a dark blue button with white text that says 'MELDING MAKEN'.

Klachten over waterplanten in de Randmeren kunt u bij voorkeur via de mail doorgegeven worden aan info@gastvrijerandmeren.nl of per telefoon (beperkt bereikbaar) 0341 – 74 10 06.

10. Waar kan ik zien waar de waterplanten staan?

- Waterplantmelder.nl: de app registreert de meldingen over waterplantenoverlast van gebruikers van het IJsselmeergebied. Zij geven de coördinaten op van de plek waar veel waterplanten voorkomen.
- Op www.gastvrijerandmeren.nl kunt u gebruikerskaarten van de Randmeren downloaden, waarop de maailocatie staat aangegeven.
- Markermeer:
- De gemeente Hoorn verwijst voor het melden van overlast van waterplanten naar www.waterplantmelder.nl;
- Als in de buurt van Hoorn de schroef van uw boot is vastgelopen door waterplanten, kunt u contact opnemen met de havenmeester in het havenkantoor (of via 0229 214012 of 06 54202828).
- De gegevens van de waterplantenkartering van 2017 (IJsselmeergebied) staan in de n de GeoWeb-waterplantenviewer. De URL naar de viewer is:
- https://geoservices.rijkswaterstaat.nl/ext/geoweb51/index.html?viewer=MN_Waterplantenbedekking Op de viewer zit geen gebruikersnaam/wachtwoord.

11. Waar kan ik zien waar de betonning ligt?

Op de (digitale) "Waterkaarten" van de ANWB is aangegeven is, waar de betonning ligt.

12. Kan het maaisel ergens voor gebruikt worden?

Ja, er zijn experimenten om waterplantenmaaisel om te zetten in bio-gas, het te verwerken tot veevoer, het maken van papier uit maaisel, het maken van voorwerpen, zoals bijvoorbeeld bankjes. Verder wordt onderzocht of ze te gebruiken zijn voor geneeswijzen.